

Χτυπᾷ την ὁ Προσφύρας καὶ ἀνοίγουν ἑπτὰ βρύσες, βάζει τὰ χέρια του γουργιά καὶ πίνουν τ' ἄογά τους (ἄογα = ἄλογα) Κῶς.

Ἐπὶ τὸ στενὸν τῆς ἔρεσ-σα πατίν-πατίν τξ' ἐσφύρουν τξ' ἐπ-ῆσα ὁ διλ-λόστραος μέσ' 'ς τὸ βουρνὶν τοῦ δοῖρου (ἔρεσ-σα = ἐπερνούσα, πατίν = σιγά, διλ-λόστραος = χι-λιόστραβος, δοῖρος = χοῖρος) Κύπρ. Συνών. βλ. εἰς λ. γ ο υ ρ ν ἰ α κ ι: 2) Μικρὰ ξυλίνη σκάφη ζυμώματος Κύπρ. (Κυθρ. κ. ἄ.): Νὰ μοῦ ὥκῃς τξ' ἐμὲν ἔναβ βουρνὶν τοῦ ζυμωμάτου Κύπρ. 3) Τὸ λίκνον Κύπρ. (Κυθρ. κ. ἄ.): Μιάφ φορὰν εἶδεν μιὰβ βασιλίσσαν τξ' ἐγέννησεν ἕναμ μωρόν, τξαὶ σὰν τὸ εἶδεμ μέσ' 'ς τὸ βουρνὶν, ἐκλέφαν τῆς το οἱ ἀνεράδες (ἐκ παρὰμυθ.) αὐτόθ. Συνών. κ ο υ ν ῖ α, μ π ε σ ῖ κ ι, σ κ α φ ῖ δ ι. 4) Ἡ ὑδροχόη τοῦ ὑδρομύλου ἢ κατὰ σκευαζομένη διὰ λαξεύσεως ἐκ παχέος κορμοῦ δένδρου ἢ ἐκ λίθων δακτυλιοειδῶς προσηρμοσμένων. Δι' αὐτῆς διέρχεται ὕδωρ, τὸ ὅποιον ἐκχυνόμενον πλήττει τὰς πτέρυγας τοῦ ὑδρομύλου καὶ θέτει αὐτὸν εἰς κίνησιν Πόντ. (Κρώμν. "Οφ. Σαράχ. Τραπ.) Συνών. ἀ ν ἄ β ο λ ο ς 1δ, β α γ ἔ ν α 2, β α γ ἔ ν ι 2, β α ρ ἔ λ ι 4 (εἰς λ. β α ρ ἔ λ λ ι), δ ο χ ε ῖ ἄ, κ α ρ ο ῦ τ α, κ ρ ἔ μ α σ η, λ ο ῦ κ ι, μ υ λ ὅ γ ο υ ρ ν α. 5) Λαγκίσκος εἰς τὴν ἐστίαν, ὅπου ἀποτίθενται ἢ τέφρα καὶ τὰ καυσόξυλα Πελοπν. (Μεγαλόπ. Σκορτσιν.): Ἦταν ἡ φωτογωνιά μὲ τὸ σγουρνὶ καὶ ἀπὸ πάνω ἦταν ὁ φοῦρος Σκορτσιν. 6) Ἡ φωλεὰ τῶν ὀρνίθων Μακεδ. Συνών. θ υ ρ ῖ δ α, κ ο ῖ τ η, κ ο τ τ ο φ ω λ ῖ ἄ, κ ὕ σ τ η, φ ω λ ῖ ἄ. 7) Μικρὸν ξύλινον δοχεῖον τῶν κτιστῶν πρὸς μεταφορὰν τοῦ πηλοῦ Κυπρ. Συνών. π η λ ο φ ὅ ρ ι. 8) Ἡ κυψέλη τῶν μελισσῶν, συνισταμένη ἐκ κορμοῦ δένδρου, κυλινδρικοῦς τετμημένου καὶ ἔσωθεν κοίλου Πόντ. ("Οφ. Σαράχ. Σούρμ. Τραπ. Χαλδ.) Συνών. κ ἄ θ ο ι κ ο, κ ο υ β ἄ ν ι, κ ο υ β ἔ λ ι, κ υ ψ ἔ λ η, κ ρ ι ν ῖ, μ ε λ ι σ σ ι δ ο γ ο ῦ ρ ν ι ν, μ ε λ ι σ σ ο κ ὀ φ ι ν ο, τ ρ ὦ π α, φ ρ α σ κ ῖ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τὸν τύπ. Γουργι Θάσ. Πόντ. (Ζησιν.) Σίφν. καὶ ὑπὸ τοὺς τύπ. Βουρνι Τῆλ. Τῆν. (Σμαρδάκ.) Γουργιά Ἀμοργ. Εὐβ. (Κύμ. Ὁξύλιθ.) Σίφν. Γουργιά Κρήτ. (Ἡράκλ. Ἱεράπ. Νεάπ. κ. ἄ.) Κῶς (Κέφαλ.) Πελοπν. (Δ. Κορινθ.) Σῦρ. Χίος (Πισπιλ.) Βουρνιά Κύπρ. Νίσυρ. Ρόδ. ὀουρνιά Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Γουργῶν Ἀλώριν Χίος (Ποταμ.)

γουργιά ἡ, Κρήτ. γουργιά Τσακων. (Πραστ.) ὀουρνιά Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ο υ ρ ν α καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. - ῖ ἄ.

Ποσότης ὕγρου ἢ στερεοῦ, ὅσῃν χωρεῖ ἡ γούρνα ἐνθ' ἄν.: Ἐτθιχῆκα δὲ γουργιέ ὕο, γιὰ νὰ ξεμπάλου τὰ εἶτα (ἔχυσαν δύο γουργιές νερὸ διὰ νὰ ξεβγάλω τὰ ροῦχα) Πραστ. Τὸ ὀουρῶνι τώρα 'πὶε μιὰ ὀουρνιὰν ἀπόπλυμα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Μιὰ ὀουρνιά φαῖ θέλει νὰ τὸ φάη 'ιὰ νὰ χορτάσῃ αὐτόθ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γ ο υ ρ ν ῖ α Εὐβ. (Βίταλ. Κύμ.) καὶ Γ ο υ ρ ν ῖ ἔ ς Σαμοθρ.

γουργιάζω Ἀθῆν. Ἄνδρ. Κρήτ. (Βιάνν. Ραμν. κ. ἄ.) Πειρ. Πελοπν. (Ἀνώγ. Βλαχοκερ. Κερπιν. Τρίκκ.) Τῆν. (Ἰστέρν.) γουργιάζου Εὐβ. (Λιχάς) Θεσσ. (Κακοπλεύρ.) Μακεδ. (Βλάστ. Βογατσ. Γρεβεν. Δεσκάτ. Καστορ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) γουργιάζου ἐν Τσακων. (Πραστ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ο υ ρ ν α.

1) Σχηματίζω γούρναν, ἀβαθὴ λάκκον, ἰδίως πέριξ τῆς ρίζης τῶν δένδρων, ἵνα διευκολύνεται τὸ πότισμα αὐτῶν Ἀθῆν. Ἄνδρ. Κρήτ. (Ραμν.) Μακεδ. (Γρεβεν. Δεσκάτ.)

Πειρ. Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.) Τσακων. (Πραστ.): Πιάσε νὰ γουργιάσῃς μερικὰ δέντρα, γιὰ νὰ ποτίσω αὐριο Ἀθῆν. Πειρ. Καθὼς γουργιάζε τὸ κλήμα, ἔκοψε μερικὲς ρίζες αὐτόθ. Γουργιάζεις τώρα ἢ σκαλίζεις; αὐτόθ. Τσι ἦ' ἐγουργιάερε ἔτρου τὸ προζύμι; (διὰ τὴν ἔκτασιν τοῦ προζύμι;) Πραστ. Συνών. ξ ε λ α κ κ ὡ ν ω Καὶ ἄμτβ. κατὰ τρίτον πρόσωπον, σχηματίζεται γ ο ὑ ρ ν α, λάκκος καὶ τὸ εἰς αὐτὸν ὕδωρ παραμένει στάσιμον Κρήτ. (Βιάνν. Ραμν. κ. ἄ.) Μακεδ. (Βλάστ. Βογατσ. Γρεβεν. Δεσκάτ. Κακοπλεύρ. Καστορ.) Πελοπν. (Ἀνώγ. Βλαχοκερ. Κερπιν. Τρίκκ.) Τῆν. (Ἰστέρν.) Τσακων. (Πραστ.): Γουργιάζει τὸ νερὸ Βιάνν. Πῆγε 'κεῖ ποὺ γουργιάζε τὸ ποτάμι κι ἄκουγε τοὺς φορδάκους (= βατράχους) Τρίκκ. Ἐδῶ κ' ἐκεῖ τὸ νερὸ γουργιάζει μέσ' 'ς τὸ χωράφι Βλαχοκερ. Τὸ δῶμα ἔχει κλίση, ἀλλίως θὰ γουργιάσῃ Ἰστέρν. Ἰκεῖ γουργιάζ' τοῦ μέρους Κακοπλεύρ. Ἐγουργιάε τὸ αὐάτσι τσ' ὅ 'νι ἔγκουντα τὸ ὕο (ἐσχηματίσθη γούρνα εἰς τὸ αὐλάκι καὶ δὲν πηγαίνει, δὲν φεύγει τὸ νερὸ) Πραστ.

γουργιάσμα τό, Ἄνδρ. Μακεδ. (Γρεβεν.) Πελοπν. (Κερπιν. Μεγαλόπ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γ ο υ ρ ν ῖ ἄ ζ ω.

1) Τὸ ἄνοιγμα λάκκου περὶ τὴν ρίζαν τῶν ἐσπεριδοειδῶν κατὰ τὸν Μάιον πρὸς ποτισμὸν αὐτῶν Ἄνδρ. Συνών. γ ο ὑ β ῖ α σ μ α, ξ ε λ ἄ κ κ ω μ α. 2) Λάκκος φυσικὸς εἰς τὸν ὅποιον λιμνάζουν ὕδατα Μακεδ. (Γρεβεν.) Πελοπν. (Κερπιν. Μεγαλόπ.) Στερελλ. (Αἰτωλ. Ἀκαρναν.): Ἐρριξε φλόμο 'ς τὸ γουργιάσμα τοῦ ποταμοῦ, γιὰ νὰ φοφῆσουνε τὰ ψάρια νὰ τὰ πιάσῃ Μεγαλόπ. Συνών. γ ο ὑ ρ ν α Α6.

γουργίδι τό, Κρήτ. (Ἀνατολ. κ. ἄ.) γουργι Τσακων.

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ο ὑ ρ ν α καὶ τῆς ὑποκορ. καταλ. - ῖ δ ι. Ὁ τύπ. γ ο υ ρ ν ῖ κατὰ τὰ λοιπὰ ἐκ Τσακωνίας β α ν ν ῖ, κ α λ ῖ, χ ι ο υ ρ ῖ, ἐνεκα ἀποβολῆς τοῦ δ κατὰ τὴν σειρὰν γ ο υ ρ ν ῖ δ ι > γ ο υ ρ ν ῖ ι > γ ο υ ρ ν ῖ. Διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ δ βλ. Θ. Κωστάκ., Γραμμ. Τσακων. διαλ., 46, 164.

Μικρὰ λιθίνη ἢ ξυλίνη ἢ πηλίνη λάρναξ πρὸς ὑποδοχὴν ὕδατος διὰ ποτισμὸν τῶν ζώων Κρήτ. (Ἀνατολ. κ. ἄ.) Τσακων.: Ἐπάνω 'ς τὸ χαράκι εἶναι 'να γουργίδι γεμᾶτο νερὸ (χαράκι = βράχος) Ἀνατολ. Βάνουνε νερὸ 'ς τὸ γουργίδι, γιὰ νὰ πίνουνε οἱ γι-ῶρνιθες αὐτόθ. Ἀνοίτσε δὲ γουργίζα νὰ μαζοῦμε ὕο (ἄνοιξε δύο λαγκίσκους, νὰ συγκεντρώσωμεν ὕδωρ) Τσακων. Ἐμαζοῦτσε τὸ γουργι ὕο (συνεκέντρωσεν ὁ λαγκίσκος ὕδωρ) αὐτόθ. Συνών. γ ο υ ρ ν ἄ κ ι 1, γ ο υ ρ ν ἄ λ ι, γ ο υ ρ ν α λ ἄ κ ι, γ ο υ ρ ν ῖ 1, γ ο υ ρ ν ῖ σ κ ι, γ ο υ ρ ν ῖ τ σ α 1, γ ο υ ρ ν ὀ π ο υ λ ο ν, γ ο υ ρ ν ο ὕ δ α 1, γ ο υ ρ ν ο ὕ δ ι, γ ο υ ρ ν ο ὕ λ α 1, λ α κ κ ἄ κ ι, λ α κ κ ο υ δ ἄ κ ι, λ α κ κ ο ὕ δ ι, λ α ρ ν ἄ κ ι. β) Μικρὸν δοχεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου χύνεται τὸ ἔλαιον τοῦ ἐκθλιβομένου πολλτοῦ τῶν ἐλαίων εἰς τὸ ἐλαιοτριβεῖον Κρήτ. Συνών. κ α σ σ ἔ λ α, κ α τ ω λ α ὕ ρ ι.

γουργίζω ἐνιαχ. γουργίζου Θάσ. Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ. κ. ἄ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γ ο ὑ ρ ν α.

Κρημνίζομαι, πίπτω, τῆς σημασίας προελθούσης πιθαν. ἐκ τοῦ πρὸ τῆς πτώσεως τῆς στέγης τοῦ οἰκοδομήματος σχηματιζομένου κοιλώματος Θάσ.: Γουργίζ' τοῦ σπῖτ'. Γουργίζαν τὰ σπῖτια. Πβ. τὸ συνών. Β ο ὕ λ ι α ξ ε τ ὸ σ π ῖ τ ι. β) Ρέω κρουνηδὸν Προπ. (Ἀρτάκ. Πάνορμ. κ. ἄ.):

